

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ZŠ Zlaté Hory, Wolkerova 712

školní rok 2019/20

„BEZPEČNĚ NEJEN ON-LINE“

Zpracovatel: Mgr. Daniela Strečková
Realizátor: ZŠ Zlaté Hory
Termín realizace: školní rok 2019/20
Materiál připomínkovali: vedení školy
výchovná poradkyně
pedagogové a vychovatelky ŠD

Projednáno a schváleno na pracovní poradě dne 1. 10. 2019

OBSAH

1.	Vymezení základních pojmů	4
2.	Základní informace o škole	6
3.	Analýza výchozí situace	7
3. 1.	VNITŘNÍ ZDROJE ZŠ ZLATÉ HORY	7
	Charakteristika školy	7
	Sociokulturní a národnostní charakteristika	8
	Riziková prostředí ve škole	8
	Školní řád.....	8
	Návaznost MPP na výuku	9
	NÁVRH OBSAHU MPP PRO JEDNOTLIVÉ FORMY RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ A VĚKOVÉ SKUPINY DĚTÍ ZŠ.....	10
	Přehled témat týkajících se projevů rizikového chování v návaznosti na výuku v jednotlivých ročnících	10
	Jiné rizikové faktory.....	13
	Školní metodik prevence a školní preventivní tým	14
	Možnosti a limity pedagogického sboru.....	15
	Informační zdroje školy	15
3. 2.	Vnější zdroje	16
3. 3.	Monitoring	17
3. 4.	Analýza výchozí situace	17
4.	Cíle minimálního preventivního programu	20
4. 1.	Dlouhodobé cíle (PREVENTIVNÍ STRATEGIE)	20
	Žáci	20
	Pedagogové.....	20
	Rodiče.....	20
4. 2.	Krátkodobé cíle	21
	Žáci	21
	Pedagogové.....	23
	Rodiče.....	23
5.	Plán aktivit pro jednotlivé cílové skupiny	24

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM Základní školy Zlaté Hory

5. 1. Prevence specifická	24
Cílová skupina – žáci	24
Cílová skupina – pedagogové	26
Cílová skupina – rodiče	27
5. 2. Prevence NEspecifická	27
Tradiční aktivity školy	27
Možnosti pro mimoškolní činnost (kroužky, spolky, organizace)	28
Aktivity SRPŠ zlaté hory	28
Spolupráce s dalšími organizacemi	28
6. Evaluace	29
7. PŘÍLOHY	30
Příloha 1 - Postup školy při problému žáka s návykovými látkami	30
Příloha 2 - Krizový scénář - počáteční stádium šikany	32
„Devítikrokovka“	32
Práce se třídou	35
Příloha 3 - Krizový scénář - pokročilé stádium šikany	36
Příloha 4 - Krizový scénář - nestandardní šikana	37
Příloha 5 - PŘEHLED PREVENTIVNÍCH PROGRAMŮ v jednotlivých ročnících	38
PŘÍLOHA 6 – přehled témat a aktivit v rámci prevence on-line bezpečí	39
PŘÍLOHA 7 - zákony, vyhlášky, metodické pokyny	41

1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM (MPP)

Konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Minimální preventivní program je zpracováván na jeden školní rok školním metodikem prevence, podléhá kontrole České školní inspekce, je průběžně vyhodnocován a písemné vyhodnocení účinnosti jeho realizace za školní rok je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ (RCH)

- ✓ Agrese, násilí, vandalismus,
- ✓ Intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- ✓ Šikana, kyberšikana
- ✓ Záškoláctví
- ✓ Závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus (závislost na virtuálních drogách – TV, video, PC hry apod.), gambling
- ✓ Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- ✓ Spektrum poruch příjmu potravy
- ✓ Negativní působení sekt
- ✓ Rizikové sexuální chování
- ✓ Drobné krádeže

PREVENCE

(z lat. praevenire, předcházet) znamená soustavu opatření, která mají předcházet nějakému nežádoucímu jevu, například nemocem, drogovým závislostem, zločinům, nehodám, neúspěchu ve škole, sociálním konfliktům, násilí apod.

PRIMÁRNÍ PREVENCE U ŽÁKŮ

Základním principem strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže ve školství je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. Cílem primární prevence je zabránit výskytu rizikového chování, nebo co nejvíce omezit škody působené jeho výskytem mezi žáky.

NESSPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování,
- c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

EFEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy, především programy pomáhající čelit žákům sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládání úzkosti a stresu apod.

POUŽITÉ ZKRATKY

MPP – minimální preventivní program	TU - třídní učitel (ka)
ŘŠ – ředitel školy	PP - preventivní program
ŠMP – školní metodička prevence	VP – výchovná poradkyně
RCH – rizikové chování	RVP – rámcový vzdělávací program
ŠVP – školní vzdělávací program	ŠPT - školní preventivní tým

2. ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŠKOLE

Název a adresa školy	ZŠ Zlaté Hory, Wolkerova 712, 793 76 Zlaté Hory
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. František Vrána
Telefon	584 425 363
E-mail	reditel@skolazh.cz

Jméno ŠMP	Mgr. Daniela Strečková		
Telefon	584 425 340		
E-mail	streckovad@skolazh.cz		
Specializační studium	ANO	Studuje	NE
Realizátor vzdělávání	MADIO o. s., Zlín		

Jméno výchovného poradce	Mgr. Danuše Kubová		
Telefon	584 425 340		
E-mail	kubovad@skolazh.cz		
Specializační studium	ANO	Studuje	NE
Realizátor vzdělávání	PdF UP Olomouc		

Jméno školního psychologa	-		
Telefon			
E-mail			

	Počet tříd	Počet žáků/studentů
ZŠ - I stupeň	6	127
ZŠ - II. stupeň	6	135
ZŠ - ST	1	
Pedagogických pracovníků na škole	20 + 8 AP	

3. ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE

3. 1. VNITŘNÍ ZDROJE ZŠ ZLATÉ HORY

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

CHARAKTERISTIKA, BUDOVOVY , PROSTŘEDÍ ŠKOLY

ZŠ Zlaté Hory je jedinou základní školou ve městě, bez speciálního zaměření. Od školního roku 2011/12 na škole funguje speciální třída pro děti I. stupně, od školního roku 2013/14 i II. stupně, do níž jsou zařazeni žáci dříve integrovaní v běžných třídách s asistentem pedagoga nebo děti dojíždějící do Základní školy Jeseník, Fučíkova 312. Vycházíme tak vstříc rodičům těchto dětí, které by jinak musely dojíždět do okresního města, což je v tak nízkém věku obtížné jak pro děti, tak pro jejich rodiče. V kmenových třídách jsou mnohdy tak vysoké počty žáků, že je integrace velmi obtížná. V několika třídách jsou každoročně integrováni žáci s potřebou asistenta pedagoga. Fungování speciální třídy plně koresponduje s aktuálními požadavky inkluzivního vzdělávání.

Mnoho let v naší škole intenzivně pracujeme na budování bezpečného prostředí založeného na spolupráci všech osob podílejících se na výchově a vzdělávání. Ne vždy se nám vše daří podle našich představ – zejména je potřeba posílit spolupráci mezi rodiči a školou, více zaangažovat rodiče na pozitivní motivaci dětí ke vzdělávání a zdravému životnímu stylu, zvýšit podporu z domu. Intenzivnější preventivní působení ve třídách jsme posílili zavedením pravidelných třídnických hodin nejen na II. stupni, ale i ve všech třídách I. stupně (dotace 2 hodiny za měsíc).

Naším cílem je, aby se všichni žáci, zaměstnanci i návštěvníci školy cítili v prostředí školy bezpečně a příjemně, pracujeme na estetizaci a poměrně dobře se nám to daří, přestože jsme školou pavilónového typu. Tento handicap se v posledních dvou letech postupně daří zmírňovat stavebními úpravami (sociální zařízení na 1. a 2. pavilonu, podhledy na spojovacích chodbách, vstupy na pavilony). Obrovskou výhodou vidíme v umístění dvou oddělení školní družiny přímo v areálu školy.

Naše město leží v krásném přírodním prostředí, které nabízí široké možnosti využití pro pobyty v přírodě v rámci nejrůznějších předmětů, výuku environmentální výchovy, relaxační pobyty o přestávkách. Lyžařské výcviky za minimální částky jsou výhodou zejména pro sociálně slabší rodiny a nás těší, že výcvik může (i opakovaně) absolvovat co nejvíce žáků.

MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ VYBAVENÍ ŠKOLY

Škola je postupně vybavována moderní technikou – např. notebooky pro pedagogy, dataprojektory nebo interaktivními tabulemi. Kromě moderní počítačové učebny a dvou jazykových učeben využíváme mnoho dalších, zpravidla multimediálních, např. učebnu dějepisu a zeměpisu, učebnu chemie a fyziky, učebnu přírodopisu, malou a velkou tělocvičnu, učebnu hudební a výtvarné výchovy, dvě dílny pro praktické činnosti, cvičnou kuchyňku, hlavní sborovnu. Ke sportování využíváme hřiště s umělohmotným povrchem a zrekonstruovanou velkou i malou tělocvičnu (povrch, obložení).

Kmenové třídy jsou postupně vybavovány interaktivními tabulemi a dataprojektory. Kulturní a informační centrum naší školy tvoří školní knihovna sousedící s počítačovou učebnou. Přesunem knihovny vzniklo příjemné místo často navštěvované dětmi. Volný čas během přestávek mohou děti trávit venku mezi pavilony na vybudovaných relaxačních místech nebo na sportovišti, což je hojně využíváno. Téměř všichni žáci již využívají vlastní uzamykatelné šatní skříňky, ostatní mají šatnu přímo vedle svých tříd. Díky úspěšným projektům se budovy školy daří postupně rekonstruovat a vybavovat.

SOCIOKULTURNÍ A NÁRODNOSTNÍ CHARAKTERISTIKA

Zlatohorsko patří mezi regiony s velmi vysokou nezaměstnaností. V rámci Olomouckého kraje dosahuje míra nezaměstnanosti v okrese Jeseník nejvyšších hodnot. Mnoho rodičů dojíždí za prací do okolí, mnoho otců vyjíždí i do vzdálenějších míst a domů se vrací na víkendy (v lepším případě). Tyto aspekty považujeme za poměrně rizikové. Dost intenzivně vnímáme u některých našich žáků absenci mužských vzorů v rodině. Péči o děti zastávají v mnohých rodinách pouze matky, některé, dle svých vlastních slov, na výchovu dětí nestačí. Ohrožení žáků rizikovými vlivy v rodinách (závislostní chování rodičů či sourozenců, gambling apod.) narůstá. Dlouhodoběji pozorujeme benevolenci některých rodičů ke způsobu trávení volného času svých dětí.

V oblasti užívání nelegálních drog na území Olomouckého kraje patří právě Jesenicko a Šumpersko rovněž k velmi rizikovým oblastem. V posledních letech se zvýšil počet „školních“ kuřáků z řad žáků, objevuje se i užívání alkoholu - vše mimo školu.

RIZIKOVÁ PROSTŘEDÍ VE ŠKOLE

Vzhledem k architektonickému řešení naší školy (6 využívaných pavilonů) patří mezi rizikovější místa dlouhá spojovací chodba, zákoutí mezi pavilony - při pobytu venku o přestávkách vybízí některé žáky k pokusům o kouření – zvýšený dozor, WC, místo před WC na 1. a 2. pavilonu – zde se žáci před odchodem do odborných učeben kumulují, mladší žáci mohou mít při přechodu do učeben obavy – opět zvýšený dohled, preventivní opatření. K rizikovým místům se mohou řadit také šatny v tělocvičně a v neposlední řadě veřejné sportoviště, o které se stará Město Zlaté Hory a žáci zde tráví odpoledne svůj volný čas buď s velmi slabým dohledem, nebo zcela bez dozoru. Tato situace je připomínkována průběžně, avšak bez dostatečné odezvy. Čekání na odpolední vyučování bylo ošetřeno přidělením dohledů na volné hodiny (pedagogové se střídají dle rozpisu).

ŠKOLNÍ ŘÁD

Školní řád obsahuje všechny náležitosti. Se školním řádem jsou žáci seznamováni v prvním školním týdnu, rodiče pak na prvních společných třídních schůzkách v druhé polovině září, žáci pak opakovaně na třídnických hodinách. Nejdůležitější body jsou uvedeny v závěru žakovských knížek a rodiče i žáci svými podpisy stvrzují jejich prostudování ve škole nebo na webových stránkách školy.

NÁVAZNOST MPP NA VÝUKU

Témata týkající se projevů rizikového chování se dle ŠVP prolínají výukou ve všech ročnících. Přiměřeně věku se děti seznamují s různými projevy prostřednictvím cíleně zaměřených témat nebo témat, která s těmito projevy výrazněji souvisí.

Od školního roku 2014/15 realizujeme na I. stupni a v ST intenzivní kampaň zaměřenou na prevenci kouření, užívání alkoholu a jiných návykových látek pro děti a jejich rodiče prostřednictvím projektu „**Normální je nekouřit**“. Reagujeme tak na enormní nárůst kuřáků z řad žáků naší školy v loňském školním roce, zjištěno bylo i užívání alkoholu. Témata v jednotlivých ročnících jsou rozepsána v příloze MPP.

Mezi další problematická témata dnešní doby patří pohyb dětí v kyberprostoru, netolismus, gambling. Nově reagujeme na tuto výzvu zařazením programu „**Bezpečně on-line**“ do 4., případně již do 3. ročníku. Na II. stupni se pokusíme zajistit besedy v rámci projektu „**E-Bezpečí**“ a to vždy pro 6., případně pro 7. ročník.

Druháci a šestáci mají dále možnost absolvovat dopoledne se zástupci **INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU**. Dozví se základní informace o chování v nebezpečných situacích (požár, autonehoda,...).

Ve třetím ročníku se žáci setkávají se zástupci **ORGANIZACE NEVIDOMÝCH** - vytvářejí si tak vztah k lidem s handicapem, seznamují se životem nevidomých lidí - jaké používají pomůcky, jak řeší základní životní situace, mají možnost si vyzkoušet korekční pomůcky i konkrétní způsoby možné pomoci nevidomým.

V rámci literární výchovy se ve 2. – 4. ročníku pracuje s knihou **FILIPOVA DOBRODRUŽSTVÍ** (tabák, alkohol, zdravá životospráva, dobro a zlo – vztahy, ...). Děti každé téma zpracovávají do malého projektu. Na metodickém setkání I. stupně jsme všechna témata probrali a přehledně sepsali jednotlivé cíle každého tématu Filipových dobrodružství v jednotlivých ročnících. Tabulky s výstupy jsou k nahlédnutí u ŠMP.

Žáci 4. ročníku ukončují každoročně výuku **DOPRAVNÍ VÝCHOVY** návštěvou dopravního hřiště s možností získat „průkaz cyklisty“.

V 5. ročníku se žáci seznamují teoreticky i prakticky se **ZÁKLADY POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI** v rámci akce Helpík, pořádané Záchrannou službou Jeseník.

Na prvním i druhém stupni se prevence rizikového chování odehrává nejen v rámci témat jednotlivých předmětů, ale často např. ve **TŘÍDNICKÝCH HODINÁCH**. Zde se zatím většinou náhodně a dle potřeby pracuje s jevy, které se ve třídě objevují a jsou pro třídu ohrožující (vztahy, záškoláctví, agrese, ...). Jiné TH jsou využívány jako čas pro třídu a třídního učitele - povídání, plánování, možné jsou i jiné aktivity (sport, malý výlet apod.). Dobré rady poskytuje na svých stránkách sdružení ODYSSEA, skvěle jsou zpracovaná témata v jednotlivých ročnících na webu ETICKÉ VÝCHOVY. Doporučení mohou třídní učitelé získat od metodičky prevence a výchovné poradkyně. Ideálním

stavem by bylo využívání příkladů dobré praxe z konkrétně vyzkoušených třídnických hodin, vytvoření „zásobníku TH“, popř. aktualizace nápadů na TH v Programu proti šikanování. Novinkou od školního roku 2016/17 je zavedení pravidelných třídnických hodina také na I. stupni.

Žáci 6. ročníku si osvěží své znalosti a dovednosti z oblasti dopravní výchovy **jednodenním kurzem na dopravním hřišti v České Vsi**, popř. besedou ve třídě. Jsou také pravidelně zapojeni do dvouhodinového programu integrovaného záchranného systému.

NÁVRH OBSAHU MPP PRO JEDNOTLIVÉ FORMY RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ A VĚKOVÉ SKUPINY DĚTÍ ZŠ

Návrh převzat z <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/17/3758/Navrh-doporucene-struktury-minimalniho-preventivniho-programu-prevence-rizikoveho-chovani-pro-zakladni-skoly>.

ROČNÍK					POČET HODIN/CELKEM
PREVENCE	I., II	III., IV.	V., VI.	VII., VIII., IX.	
Záškoláctví	1	0	1	0	2
Šikana/agrese	1	3	3	4	11
Rizikové sporty/doprava	1	2	3	2	8
Rasismus/xenofobie	0	1	1	1	3
Sekty	0	1	1	1	3
Sexuální rizikové chování	0	1	2	4	7
Adiktologie	2	2	4	2	10
Týrání, zneužívání	1	1	1	1	4
Poruchy příjmu potravy	0	2	4	2	8
POČET HODIN CELKEM	6	13	20	17	56

PŘEHLED TÉMAT TÝKAJÍCÍCH SE PROJEVŮ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ V NÁVAZNOSTI NA VÝUKU V JEDNOTLIVÝCH ROČNÍCÍCH

Původní přehled témat vzniklý na základě spolupráce pedagogů plně koresponduje s výše uvedenou tabulkou. Počet hodin u některých typů rizikového chování dokonce převyšuje doporučenou časovou dotaci v jednotlivých obdobích. Z důvodu přehlednosti a zjištění celkové časové dotace na jednotlivé formy RCH jsou do tabulky navíc doplněny i pravidelně zařazované preventivní programy (**modře** vyznačené).

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM Základní školy Zlaté Hory

RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ	ROČNÍK	PŘEDMĚT	TÉMA v ŠVP
Záškoláctví	1. – 9.	TH	Školní řád, omluvenky, včasné omlouvání, důvody záškoláctví, ...
	ST	ČaS, OV	Trestné chování dětí
	6.	OV	Život ve škole
Agrese	2. – 4.	PP	FILIPOVA DOBRODRUŽSTVÍ (dále jen FD)
	2., ST	ČaS, OV	Co děti smí a nesmí
	6., 7.	OV	Konflikty, řešení konfliktů; agresivita; asertivita
	8.	VZ	Krizové situace
	8.	VZ	Média a násilí
	8., 9.	D	Válka a její typy, I. a II. světová válka
	8.	OV	Média a násilí
	8.	VZ	Pravidla ve vrstevnických skupinách
	8.	OV	Krádeže, vandalismus, právní řád, kriminalita
	9.	OV	Fundamentalismus; fanatismus
Šikana, kyberšikana	9.	PP	PRÁVNÍ ZODPOVĚDNOST
	1. - 9.	TH	Mezilidské vtahy, bezpečné prostředí ve třídě; šikana x škádlení; modelové situace; hry na zjišťování rolí ve třídě; diskuze, vyjadřování názorů, konfrontace názorů
	1.	PP	KAMARÁDI (první společné čtení – LV)
	2. – 4.	PP	FILIPOVA DOBRODRUŽSTVÍ
	3., ST	ČaS, OV	Spolužáci – mezilidské vztahy
	4., 5.	PP	BEZPEČNĚ ON-LINE
	5.	INF	Nebezpečí kyberšikany, SAFEINTERNET;
	6.	OV	Lidská práva
	7.	OV	Šikana
	7.	OV	Komunikace; masmédia
	8.	VZ	Krizové situace
	8.	VZ	Média a násilí
	8.	VZ	Pravidla ve vrstevnických skupinách
dle potřeby	PP	Cíleně zařazené PP typu „Rozvoj kolektivu“ na základě intervence a následné práce se třídním kolektivem (MADIO)	
Rizikové sporty, doprava	1. - 5.	ČaS, PcČ, TV, TH	Dopravní výchova - chodec, cyklista, průkaz cyklisty – dopravní hřiště ČV, DSMC
	3., ST	ČaS, OV	Pečujeme o své zdraví, úrazy, sport
	4.	PP	PRŮKAZ CYKLISTY (celodenní kurz DH Česká Ves)
	4.	PP	FILIPOVA DOBRODRUŽSTVÍ
	6.	VZ	Rizikové chování
	7.	VZ	Rizikové chování
	6.	PP	CELODENNÍ KURZ DH Česká Ves, DSMC

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM Základní školy Zlaté Hory

	8., 9.	PŘ	Poskytování 1. pomoci
Rasismus a xenofobie; intolerance; homofobie	3.	PP	BESEDA S NEVIDOMÝMI (tolerance odlišností)
	4.	PP	FILIPOVA DOBRODRUŽSTVÍ
	7.	VZ	Nenechat si ublížit
	7.	VZ	Právní normy, morální pravidla
	7.	OV	Žijeme ve společenství lidí
	7.	OV	Projekt „VOLBY“ - diskuze, debaty
	7.	OV	Globální společenské problémy
	7.	OV	Rasová nesnášenlivost, listina základních práv a svobod
	8.	VZ	Pravidla ve vrstevnických skupinách
	8.	OV	Lidská práva, člověk a právo, národnostní menšiny
	8., 9.	D	Nové ideové proudy 19. století, Nacismus v Německu, Radikalizace myšlenek a hnutí – 20. století, Holocaust
	9.	D	Evropa a svět po druhé světové válce
	9.	D	Svět ve 20. století
	9.	D	Válečné konflikty ve světě v 2. polovině 20. století
	9.	D	Teroristická hnutí
	9.	OV	Holocaust
9.	OV	Hnutí skinhead, terorismus	
Negativní působení sekt	9.	OV	Náboženství, mýtus, sekty
	9.	D	Společnost po první světové válce
	9.	D	Evropa v druhé polovině 20. století
Sexuální rizikové chování	5.	PŘ	Lidské tělo - rozmnožovací soustava, puberta, dospívání
	5.	INF	Rizika sociálních sítí
	7.	OV	Etapy lidského života
	8.	VZ, PŘ	Reprodukční zdraví, nemoci přenosné pohlavním stykem, odpovědnost za sexuální chování
	9.	VZ	Sexuální deviace, pornografie
Závislostní chování – ADIKTOLOGIE (návykové látky, netolismus, gambling)	1. - 9.	TH	Závislost na PC, vliv na běžný život a zdraví; režim dne, zájmy, možnosti, předpoklady...
	1. – 5., ST	PP	NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT
	2. – 4.	LV, ČaS	FILIPOVA DOBRODRUŽSTVÍ (nikotin, alkohol, jiné drogy
	3.	ČaS	Volný čas, režim dne
	4., 5.	PP	BEZPEČNĚ ON-LINE
	5.	PŘ	Zdravý životní styl (Lidské tělo)
	5.	INF	Zásady bezpečného pohybu na internetu
	6.	OV	Rodina
	7.	VZ	Zdravý životní styl
7.	VZ	Život bez závislostí	

	8.	VZ	Závislosti
	8.	OV	Drogová problematika
	9.	VZ	Umíme žít bez drog?
	9.	D	Evropa po 2. sv. válce – Hnutí a organizace
	9.	CH	Deriváty uhlovodíků, Nebezpečí chemie
Týrání, zneužívání	6.	VZ	Rodina, domoc
	7.	OV	Dětská práva
	8.	VZ	Syndrom CAN
Poruchy příjmu potravy	2. – 4.	PP	FILIPOVA DOBRODRUŽSTVÍ
	ST	VZ	Zdravá a nezdravá výživa, vitamíny...
	4., 5.	PV	Správná životospráva, trávicí soustava (lidské tělo)
	5.	PV	Poruchy příjmu potravy, dospívání (doplňující téma – lidské tělo - trávicí soustava, období lidského života)
	6.	OV, VZ	Rodina
	7.	VZ	Poruchy příjmu potravy; zdraví a nemoc
	8.	VZ	Dospívání, výživa
	9.	CH	Přírodní sloučeniny

Použité zkratky: ČV – Česká Ves, ČaS - člověka a svět, D – dějepis, DSMC – dopravní soutěž mladých cyklistů, FD – Filipova dobrodružství, CH - chemie, LV – literární výchova, OV – občanská výchova, PP – preventivní program, PŘ - přírodopis, PV – přírodověda, ST - speciální třída, TH – třídnická hodina, VZ – výchova ke zdraví

JINÉ RIZIKOVÉ FAKTORY

V oblasti užívání nelegálních drog na území Olomouckého kraje patří právě Jesenicko a Šumpersko k rizikovým oblastem. Zatím škola neřešila žádný případ výskytu nelegální drogy přímo ve škole, ani jsme nebyli nuceni využít krizového scénáře pro péči o osobu pod vlivem nelegálních drog. Situaci však nepodceňujeme, prevenci v této oblasti pravidelně zařazujeme v rámci výuky předmětů VZ, OV. Intenzivně se prevencí užívání návykových látek budeme každoročně na I. stupni věnovat v rámci projektu NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT. Větší důraz na prevenci budeme klást na I. stupni také v rámci projektu FILIPOVA DOBRODRUŽSTVÍ.

Za další rizikový faktor považujeme nekontrolovatelný pohyb žáků v „kyberprostoru“, extrémně častý pobyt na internetu, neznalost či podceňování pravidel a rizik sociálních sítí u mnohých žáků. S tím spojené nebezpečí kyberšikany nechceme podceňovat. Je to téma stále aktuální, budeme se mu věnovat i v letošním školním roce - v rámci TH, výuky informatiky i v ostatních předmětech. Všichni žáci 3. - 4. ročníku projdou programem BEZPEČNĚ ON-LINE (lektorsky zajistí ŠMP a TU) a pro žáky 6. a 7. ročníku zajistíme besedy na toto téma s odborníky z projektu E-Bezpečí, domluvena je také beseda pro rodiče.

ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE (ŠMP) A ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ TÝM

ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE

Činnost ŠMP je vymezena náplní práce, která koresponduje s potřebami preventivní strategie naší školy. Ve spolupráci s výchovnou poradkyní byly vymezeny kompetence obou funkcí tak, aby se zcela nepřekrývaly, ale navzájem doplňovaly a podporovaly. Pedagogický sbor byl seznámen s tím, na koho se mohou pedagogové, žáci i jejich rodiče v jednotlivých případech obracet.

Mezi úkoly a kompetence ŠMP patří:

- ✓ další vzdělávání v problematice prevence proti šikanování a prevence rizikových jevů
- ✓ zodpovědnost za informovanost pedagogů o dokumentech v dané problematice (zákony, metodické pokyny)
- ✓ napomáhání kolegům při strategii řešení konkrétních případů
- ✓ mapování situace, sledování rizik vzniku a projevů rizikových jevů
- ✓ postupy řešení rizikových jevů
- ✓ spolupráce s jinými institucemi
- ✓ koordinace tvorby, realizace a zhodnocení Minimálního preventivního programu, který je podrobně k dispozici rodičům i veřejnosti na webových stránkách školy
- ✓ v červnu 2014 ukončila metodička prevence dvouleté funkční studium

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ TÝM

Školní preventivní tým ve školním roce 2018/19 tvoří:

- ✓ vedení školy - Mgr. Jitka Novotná
- ✓ metodička prevence, zástupce I. stupně – Mgr. Daniela Strečková
- ✓ výchovná poradkyně, zástupce II. stupně – Mgr. Danuše Kubová
- ✓ vychovatelka ŠD – Jarmila Ordáňová

Preventivní tým má úzce spolupracovat při mapování a řešení rizikových jevů na naší základní škole. Prioritními oblastmi jsou pro nás zejména pozitivní atmosféra a pozitivní přístup rodičů i veřejnosti ke škole, prevence šikany a kyberšikany, snížení výskytu verbální agrese, fyzické agrese a vandalismu, snížení záškoláctví, výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, posunutí věkové hranice pro první kontakt s cigaretami a jinými NL, informovanost žáků přiměřeně jejich věku, jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností, dodržování práv druhého a plnění svých povinností (zodpovědnost za své činy).

Školní preventivní tým se schází na vyzvání kteréhokoliv člena ŠPT, pravidelně však krátce při nebo po každé pracovní poradě na začátku nového měsíce. Členové týmu si na schůzku připraví postřehy ze svého „úseku“ (I., II. stupeň, ŠD), předají informace metodičce prevence a výchovné poradkyni, v případě nutnosti řešení konkrétního problému jej posoudí a společně navrhnou řešení. Školní preventivní tým se podílí na přípravě výchovných komisí.

MOŽNOSTI A LIMITY PEDAGOGICKÉHO SBORU

Vzhledem k aktivnímu přístupu pedagogů k dalšímu vzdělávání máme v našem pedagogickém sboru dobrý potenciál pro prevenci a řešení různých projevů rizikového chování, nejvíce pak v oblasti šikany, se kterou se budeme ze všech projevů rizikového chování setkávat asi nejčastěji. V problematice šikany jsou pedagogové (více či méně) schopni:

- ✓ vyzozorovat a pojmenovat nemocné chování
- ✓ rozpoznat šikanu od škádlení
- ✓ vyvarovat se nejčastějších chyb
- ✓ rozhodnout o dalším postupu
- ✓ promyšlenými aktivitami zvládat alespoň počáteční stadium šikany (ostrakismus), a to již v jeho raných stádiích, při jeho vzniku – zejména na prvním stupni
- ✓ někteří pedagogové jsou schopni efektivně vést pohovory s žáky (volí postup, pořadí pohovorů s ohledem na ochranu oběti a svědků)
- ✓ zorganizovat mimořádné třídní schůzky při problémovém chování ve třídě

Kolegyně na I. stupni jsou také schopny vlastními silami realizovat program Normální je nekouřit. ŠMP společně s TU povede program zaměřený na ON-LINE bezpečí.

Výrazně se zefektivnily výsledky společných jednání s rodiči žáků. Schůzkám předchází pečlivá příprava všech zúčastněných osob.

INFORMAČNÍ ZDROJE ŠKOLY

Škola má vybudovány dobře fungující informační sítě.

Vnitřní komunikace mezi zaměstnanci školy: informační nástěnky ve sborovně, vnitřní telefonická linka, elektronická komunikace, školní rozhlas, pravidelné měsíční pracovní porady a pedagogické rady, schůzky jednotlivých sekcí, týdenní schůzky vedení školy s ostatními vedoucími pracovníky, společné dokumenty na disku T:/, školní web.

Komunikace s žáky: informační nástěnky na chodbách a ve třídách, školní rozhlas, informace třídních učitelů – třídnické hodiny, přehledné žákovské knížky, e-mail, dotazníková šetření, školní web, ...

Komunikace s rodiči, veřejností: přehledné žákovské knížky, třídní schůzky, individuální konzultace, telefonické kontakty, e-mail, téměř denně aktualizované webové stránky, Školní kukátko v měsíčníku Zlatohorsko, vývěska před školou, nástěnka s informacemi o dění ve škole, školní projekty, školní akce, dotazníková šetření,...

3. 2. VNĚJŠÍ ZDROJE

Škola dle svých potřeb nebo na vyzvání komunikuje zejména s těmito externími organizacemi:

ORGANIZACE	ODPOVĚDNÁ OSOBA	KONTAKT
Odbor sociálních věcí MěÚ Zlaté Hory, sociálně – právní ochrana dětí	Bc. Alena Zondlaková, DiS	584 453 059 alena.zondlakova@zlatehory.cz
MADIO o. s., realizátor PP a konzultant v případě potřeby	Mgr. Gabriela Šustková	790 347 646 sustkova@radio.cz
PPP Jeseník, okresní metodik prevence	PhDr. Martin Kupka	584 411 829 prevence.jesenik@seznam.cz
Krajský úřad Olomouckého kraje, krajský koordinátor	PhDr. Ladislav Spurný	585 508 545 l.spurny@kr-olomoucky.cz
MěÚ Jeseník, sociálně – právní ochrana dětí, kurátor	Bc. Ivana Pelcová	584 498 419 ivana.pelcova@mujes.cz
MěÚ Jeseník, OSPOD, sociálně – právní ochrana dětí	Mgr. Michálková Kristýna, Bc; vedoucí oddělení	584 498 447 kristyna.michalkova@mujes.cz
Obvodní oddělení PČR, Zlaté Hory, vedoucí oddělení	Npor. Bc. Miroslav Prchal	974 773 710 jeoopzhory@mvr.cz
Psychologická ordinace ZH, Mgr. Monika Novotná	Mgr. Monika Novotná	775 972 860 psychoslužby@gmail.com
Obvodní oddělení PČR, Jeseník vedoucí oddělení	npor. Mgr. Bc. Vlastimil Gurka	974 773 651 epodatelna.policie@pcr.cz
PČR – krajské ředitelství, preventivně informační skupina	Ing. por. Tereza Neubauerová	974 773 208 tereza.neubauerova@pcr.cz
MŠMT, odbor speciálního vzdělávání, prevence a instit. výchovy	Mgr. Martina Budinská	234 811 331 martina.budinska@msmt.cz
Dětský lékař	MUDr. Vlasta Jakubíková	584 425 763
Poradna pro rodinu, Jeseník	Mgr. Jana Kotková	584 414 035, 731 447 453, 736 472 158 (domácí násilí) ppr.jesenik@ssp-ol.cz

3. 3. MONITORING

Při monitorování situace vycházíme z následujících podnětů a na základě těchto informací stanovujeme cíle MPP:

- ✓ Analýza uplynulého školního roku (počty a typy výchovných opatření) po třídách
- ✓ Záznamy z výchovných komisí, jednání s rodiči
- ✓ Dotazníková šetření prováděná TU, VP nebo ŠMP v konkrétních třídách (jsou-li zadána)
- ✓ Aktuální informace vyplývající z pravidelných třídnických hodin
- ✓ Jednání s žáky, rodiči, kolegy
- ✓ Informace podané jakýmkoliv zaměstnancem školy
- ✓ Práce se sebehodnocením žáků (např. různé „skryté“ informace)
- ✓ Konzultační dny učitel – rodič – dítě
- ✓ Účast na akcích pořádaných školou
- ✓ Zapojení žáků do mimoškolní činnosti
- ✓ Dotazníky pro rodiče, žáky (informovanost o preventivních aktivitách školy)

3. 4. ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE

Východiska pro školní rok 2019/20 vychází z analýzy školního roku 2018/19:

1. Podrobný rozbor výchovných opatření udělených ve školním roce 2018/19 – počty, nejčastější důvody
2. Výchovné komise a záznamy z jednání s rodiči ve školním roce 2018/19 - počty, důvody jednání
3. Debaty s kolegy o aktuálních, dlouhodobých či nově vyvstalých negativních (i pozitivních) jevech

Ad 1. - výchovná opatření ve školním roce 2018/19

Při porovnání počtů negativních výchovných opatření vidíme podobné počty ve všech kategoriích (při zachování přibližně stejného počtu žáků). Výrazně poklesl počet uložených NTU. Uložená opatření korespondují s celkovou atmosférou a klimatem školy. Během školního roku se nevykytl žádný případ řešení problémů s návykovými látkami (kouření na školní akci nebo v prostorách školy v době vyučování, držení omamných látek apod.) Výchovná opatření reagovala tradičně zejména na tyto jevy:

DŘŠ: „neomluvené hodiny“, opakované zapomínání a neplnění povinností, drzost k vyučujícím a neplnění pokynů, narušování výuky

2. a 3. stupeň: záškoláctví, „neomluvené“ hodiny; opakované neplnění školního řádu; opakující se velmi nevhodné chování žáků vůči vrstevníkům i dospělým

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM Základní školy Zlaté Hory

Pochvaly TU byly uděleny v podobném počtu, jako v roce minulém. Je potěšující, že i když přestaly být PTU udělovány jen za pěkné chování a dobré výsledky u tradičně bezproblémových žáků, počet je stále velmi vysoký. Hledány jsou důvody individuální – pokrok jednotlivců, snaha zvládnout svůj případný handicap apod. PŘŠ se drží na podobných počtech. Jsme rádi, že kladné oceňování, tím pádem pozitivní motivace, patří k dobrým nástrojům osobního růstu našich žáků.

TŘ.	Poč. žáků	PTU	PŘŠ	NTU	DTU	DŘŠ	2. st.	3. st.	Nejčastější důvody (negat. VO)
1. tř.	23	13	0	3	2	0	0	0	Zapomínání pomůcek, nerespektování pokynů
2. A	14	12	2	1	0	0	0	0	Nevhodné chování ke spolužákům
2. B	16	18	2	1	1	0	0	0	Zapomínání, neplnění povinností, nerespektování
3. tř.	23	23	3	5	1	0	0	0	Vyrušování v hodinách, zapomínání pomůcek, neomluvené hodiny
4. tř.	27	23	4	1	1	0	0	0	Podvod se známkou, zapomínání
5. tř.	31	24	13	13	8	0	0	0	Zapomínání, neplnění zadaných úkolů, nerespektování pokynů vyučujícího
6. A	20	14	4	12	4	0	0	0	Zapomínání, nepřipravenost na výuku, vyrušování
6. B	17	37	0	5	9	0	0	0	Nevhodné chování na sociálních sítích, zapomínání, nepřipravenost na výuku
7. A	20	7	1	12	7	8	1	0	zapomínání, slabá domácí příprava
7. B	17		2						zapomínání, slabá domácí příprava, neomluvená absence
8.	25	26	1	9	7	3	0	0	zapomínání, nerespektování pokynů
9.	23								zapomínání, nedostatečná příprava
ST	8	0	0	0	0	0	0	0	-
CELK.	264	197	32	62	40	11	1	0	školní rok 2018/19
		207	16	54	34	17	6	4	školní rok 2017/18
									posun oproti školnímu roku 2017/18

Ad 2. - jednání s rodiči, výchovné komise ve školním roce 2018/19

Záznam z pohovoru z jednání s žákem, rodičem, TU, VP, popř. ŘŠ	19 (-1)
Výchovná komise	6 (- 3)
Případová konference	1 (0)

Během školního roku bylo pořízeno 19 záznamů z jednání s rodiči, u některých byl přítomen kromě rodiče a TU také zástupce vedení, VP nebo ŠMP či OSPOD (z toho 10 na I. stupni) a 6 záznamů z výchovných komisí (z toho 3 se týkaly řešení kyberšikany v 7. třídě; 1 žák I. stupně). Jednání probíhala za účasti rodičů, TU, VP, MP, vedení školy (v různých kombinacích). Méně závažné prohřešky byly operativně řešeny v rámci spolupráce rodiny a TU, záznamy z těchto jednání ukládají TU, nejsou uloženy u ředitele školy. Byly řešeny zejména tyto jevy:

záškoláctví (neomluvená absence), neplnění školních povinností a nepřipravenost na výuku, kyberšikana, řešení nepodnětného rodinného prostředí, hygienické problémy (vši), neuvážené kroky v rámci sociálních sítí, dlouhodobé nerespektování pokynů vyučujících.

Ve srovnání s loňským školním rokem počty jednání s rodiči (s písemným záznamem) zůstávají téměř na stejném počtu, výchovných komisí ubylo díky mírnému zklidnění chlapců v 7. A. I nadále musím ocenit intenzivnější preventivní působení na žáky za rodiče ze strany TU, snaha o předcházení problémům (výuka, chování, absence apod.). Také pozitivně oceňuji efektivitu společných jednání s rodiči, probíhají-li po vzájemné konzultaci všech zúčastněných osob. Zde je potřeba stále připomínat dohodu o jasných informačních kanálech směrem škola - rodina v případě nahlašování problémového chování žáků.

Ad 3. - debaty s kolegy o aktuálních, dlouhodobých či nově vyvstalých negativních jevech

V běžném školním životě si všímáme např. těchto jevů:

- ✓ stabilizoval se počet „školních“ kuřáků, shromažďování problémových skupin na školním hřišti a v jiných lokalitách
- ✓ výrazně se zvyšuje závislost na používání mobilních telefonů, PC a sociálních sítích
- ✓ objevují se případy kyberšikany
- ✓ vytrácejí se běžné projevy slušného chování jako je zdravení dospělých
- ✓ u mnoha žáků chybí motivace k překonávání překážek
- ✓ někteří rodiče kryjí záškoláctví svých dětí, omlouvají neomluvitelné - TU reagují citlivě dle znalosti rodinného prostředí a záškoláctví nepodporují, hodiny neomlouvají, v odůvodněných případech vyžadují omluvenku od dětské lékařky (dle dohody vedení s lékařkou)

4. CÍLE MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

4. 1. DLOUHODOBÉ CÍLE (PREVENTIVNÍ STRATEGIE)

ŽÁCI

- ✓ pochopení významu a výhod zdravého životního stylu
- ✓ omezení nebo alespoň oddálení prvního kontaktu s návykovými látkami
- ✓ předcházení problémovým situacím (JÁ výroky, asertivní chování, budování vzájemného respektu, ...)
- ✓ zautomatizované zásady slušného chování (pozdravy, etiketa, „gentlemanství“, ...)
- ✓ vůle a snaha při překonávání problémových situací
- ✓ respektování odlišností jakéhokoliv druhu
- ✓ využívání nabídky aktivit pro smysluplnější trávení volného času
- ✓ pochopení důležitosti omezení pobytu na internetu, bezpečnější chování v kyberprostoru, ohleduplnost a ostražitost při pohybu na sociálních sítích

PEDAGOGOVÉ

- ✓ aktivní přístup k dalšímu vzdělávání
- ✓ respektování individuality žáků, jejich odlišností
- ✓ spolupráce a vlastní aktivita při preventivních programech pro žáky
- ✓ spolupráce se školní metodičkou prevence, výchovnou poradkyní
- ✓ vytváření kladného příkladu pro žáky (zdravý životní styl, styl komunikace,...)
- ✓ pomoc žákům při překonávání překážek, nabídka služeb odborníků
- ✓ práce s nadanými žáky (zatím jsme zaměřeni především na žáky různým způsobem hendikepované)

RODIČE

- ✓ aktivní spolupráce s třídními učiteli
- ✓ zvýšení návštěvnosti třídních schůzek a konzultačních dnů
- ✓ motivace vlastních dětí, vlastní kladný příklad
- ✓ podpora preventivních programů, zájem o obsah programů
- ✓ zvýšení zájmu o akce pořádané školou (např. besedy pro veřejnost)
- ✓ spolupráce při realizaci preventivních programů (rozhovory s dětmi, společné plnění zadaných úkolů - např. u projektu NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT a UNPLUGGED)

4. 2. KRÁTKODOBÉ CÍLE

Při volbě krátkodobých cílů se snažíme respektovat metodu SMART, cíle by tedy měly být:

- S – specifické
- M – měřitelné
- A – akceptovatelné
- R – realistické
- T – termínované (časově ohraničené)

Při stanovování cílů se zaměřujeme na prevenci kouření a užívání dalších návykových látek. Témata korespondují s realizací programu „Normální je nekouřit“ pro I. stupeň. Pro rok 2019/20 a roky následující se intenzivněji zaměříme na bezpečný pohyb v kyberprostoru. Zajistili jsme besedy E-Bezpečí pro žáky 6. a 7. ročníku, v příštích letech znovu zkusíme nalákat na besedu i rodiče žáků.

Krátkodobé cíle projektu „Normální je nekouřit“ jsou převzaty přímo z programu samotného. Cíle programu „Bezpečně on-line“ byly vytvořeny ve spolupráci s okresní metodičkou prevence, Mgr. Irenou Oršulíkovou.

ŽÁCI

I. OBDOBÍ

NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT

- ✓ Popíše základní části lidského těla; vysvětlí rozdíl mezi zdravým a nemocným člověkem; popíše příklady, kdy je člověk nemocný
- ✓ Vysvětlí význam denního pohybu pro zdraví; rozpozná, které činnosti zdraví prospívají
- ✓ Pozná na obrázku anatomický tvar srdce; vysvětlí základní funkci pro lidské tělo; vysvětlí nebezpečí kouření pro srdce; dokáže popsat nemocného člověka
- ✓ Uvede příklady škodlivosti kouření na zuby; určí a vybere zdravé potraviny; objasní rizika obezity i přílišné hubenosti; znají a dodržují hygienické zásady
- ✓ Pozná plíce na obrázku; vysvětlí základní funkci plic pro zdraví člověka; vysvětlí nebezpečí kouření pro plíce; umí se bránit pasivnímu kouření
- ✓ Popíše rizika kouření pro další části lidského těla - játra, žaludek, ledviny; zopakuje rizika kouření pro srdce, plíce, zuby
- ✓ Sestaví (za pomoci rodičů) a popíše svůj denní režim
- ✓ Vyjmenuje pět smyslů; rozliší, co je a co není zdravá výživa
- ✓ Popíše základní zásady první pomoci; ošetří nejjednodušší úrazy
- ✓ Popíše rodinné vztahy, jak probíhá péče o zdraví v rodině, vyjmenuje nejjednodušší zásady prevence nemocí
- ✓ Pojmenuje zdravotní důsledky kouření, příčiny rakoviny
- ✓ Popíše pyramidu zdravé výživy

- ✓ Dodržuje základní zásady osobní hygieny
- ✓ Poznává sám (sama) sebe, svoje silné a slabé stránky; učí se zdravému sebepojetí
- ✓ Popíše historii kouření, původ tabáku

II. OBDOBÍ

NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT

- ✓ Zvládne vysvětlit pojem závislost; povede doma s rodiči rozhovor o závislosti, zaznamená do dotazníku
- ✓ Poznává sebe sama; vytváří si pozitivní vztah sám k sobě; přijímá hodnocení své osoby jinými
- ✓ Učí se odmítat návykové látky; předvede alespoň dvě metody odmítání
- ✓ Popíše pyramidu správné výživy
- ✓ Vyjmenuje důsledky kouření na zdraví člověka; vyjmenuje další návykové látky a chápe jejich nebezpečí
- ✓ Popíše různé druhy závislostí; vysvětlí nebezpečí různých závislostí
- ✓ Vysvětlí, jak působí aktivní pohyb na zdraví; procvičí si jednu relaxační techniku; objasní, co je duševní zdraví
- ✓ Učí se dovednost odmítat; osvojí si dovednost ovládnout vztek a rozhodovat se; přispívá k diskuzi ve skupině
- ✓ Pojmenuje rizika kouření; popíše zdravý životní styl; spolupracuje ve skupině, společně hledá řešení
- ✓

BEZPEČNĚ ON-LINE

- ✓ Vyjmenuje výhody a nevýhody internetu
- ✓ Vyjmenuje sociální sítě, které používají vrstevníci
- ✓ Popíše nebezpečí sdělování osobních informací na sociálních sítích
- ✓ Vyjmenuje většinu Desatera bezpečného pohybu v kyberprostoru
- ✓ Vysvětlí, jak a kde hledat pomoc v případě výskytu kyberšikany
- ✓ Vyjmenuje výhody a nevýhody internetu
- ✓ Vyjmenuje sociální sítě, které používají vrstevníci
- ✓ Popíše nebezpečí sdělování intimních osobních informací na sociálních sítích
- ✓ Vyjmenuje body Desatera bezpečného pohybu v kyberprostoru
- ✓ Rozliší vhodné a nevhodné informace pro profil na sociální síti
- ✓ Popíše postup jednání při zjištění zneužití vlastních informací jiným uživatelem
- ✓ Popíše nebezpečí hrozící při setkání s neznámou osobou domluveném přes sociální sítě
- ✓ Vyjmenuje osoby, instituce, na které se může obrátit v případě ohrožení vlastního bezpečí

III. OBDOBÍ - VI. - IX. ROČNÍK

PREVENCE UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK

- ✓ Vysvětlí, co je to prevence, popíše na konkrétních příkladech
- ✓ Vyjadřuje své pocity před spolužáky a obhájí své postoje a svá rozhodnutí
- ✓ Popíše negativní působení návykových látek na člověka
- ✓ Předvede nejméně 3 způsoby odmítání
- ✓ Na základě svých dosavadních vědomostí vyjmenuje druhy návykových látek
- ✓ Porovnává svůj názor s fakty a skutečností

DALŠÍ KRÁTKODOBÉ CÍLE SPOLEČNÉ PRO VŠECHNY ŽÁKY ŠKOLY

- ✓ aktivní používání základních pravidel slušného chování - pozdrav, poděkování, respekt k odlišnostem
- ✓ aktivní účast na akcích MPP pořádaných školou
- ✓ znalost hlavních rizik bezhlavého pohybu na internetu a sdělování citlivých údajů ve svých profilech na sociálních sítích
- ✓ povědomí o pomoci v případě zneužití osobních údajů či kontaktování cizí osobou
- ✓ poskytování zpětné vazby na preventivní programy
- ✓ znalost právních důsledků šikany, kyberšikany, zastrašování, projevů rasismu a užití násilí (žáci 8. a 9. ročníku)

PEDAGOGOVÉ

- ✓ vlastní kladný příklad pro žáky při upevňování a aktivním používání základních pravidel slušného chování - pozdrav, poděkování, respekt k odlišnostem
- ✓ aktivní spolupráce na programu „Normální je nekouřit“ a „Unplugged (rozhovory s žáky, dohled nad plněním úkolů)
- ✓ vyhodnocování informací od žáků získaných např. na TH
- ✓ pravidelná kontrola zameškaných hodin - včasné odhalování záškoláctví, sledování počtu neomluvené absence, hlášení příslušným orgánům
- ✓ zajištění informovanosti žáků a rodičů o preventivních programech
- ✓ aktivní účast na preventivních programech, pomoc při vyhodnocování programů
- ✓ spolupráce při tvorbě MPP a jeho evaluaci, pomoc při realizaci aktivit MPP
- ✓ účast na doporučených školeních v rámci prevence RCH
- ✓ využití získaných poznatků při vedení třídnických hodin, při řešení potíží

RODIČE

- ✓ vlastní kladný příklad, snaha o dodržování základních pravidel slušného chování - pozdrav, poděkování, respekt k odlišnostem
- ✓ aktivní spolupráce na programu „Normální je nekouřit“ a „Unplugged“ (rozhovory s dětmi, dotazníky, pomoc při plnění úkolů)
- ✓ pravidelná kontrola žákovských knížek, udržování zpětné vazby s třídním učitelem
- ✓ reakce na výzvy třídního učitele (v ŽK, e-mail, telefon, pohovor,...)
- ✓ zvýšení (nebo alespoň udržení) účasti na třídních schůzkách, konzultačních dnech

- ✓ jednotné působení školy a rodiny (dodržování dohodnutých pravidel)
- ✓ včasné hlášení absence, omlouvání zameškaných hodin, nepodporování záškoláctví
- ✓ využívání služeb psychologa v případě doporučení školy
- ✓ účast na akcích pořádaných školou

5. PLÁN AKTIVIT PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

5. 1. PREVENCE SPECIFICKÁ

CÍLOVÁ SKUPINA – ŽÁCI

Besedy a aktivity pro žáky zajišťuje ŠMP ve spolupráci s pedagogy. Témata jsou vybírána tak, aby vhodně doplňovala potřeby všech zúčastněných a také výuku a korespondovala s nimi (ad tabulka v kapitole 3.1.6. s projevy RCH str. 11 - 14). Bloky primární prevence pro žáky 1. – 9. ročníku proběhnou na rozdíl od minulých let víceméně vlastními silami - ad aktivity popsané na str. 9 a 10 v kapitole 3.1.5. V rámci projektu E-Bezpečí zajistíme besedu pro žáky 6. a 7. ročníku, dohodneme besedu pro rodiče. Vyvstane-li potřeba, zajistíme za pomoci Města Zlaté Hory program pro třídu – „Rozvoj kolektivu“.

Ve školním roce 2019/20 i v letech následujících se výrazně a cíleně zaměříme na prevenci kyberšikany, na informovanost žáků ohledně bezpečného pohybu na internetu a dopadech přemíry užívání mobilních telefonů a ostatních komunikačních zařízení na zdraví člověka i na mezilidské vztahy.

V tomto ohledu jsme uskutečnili několik setkání s kolegy, na kterých jsme prodiskutovali možná témata, formy, aktivity, nápady, ... Ty jsme se pokusili rozdělit do vzdělávacích období s vědomím potřeby reagovat na vyvalené situace okamžitě, když nastanou. Vše je uvedeno v tabulce v Příloze 6. Tabulka je otevřená pro další nápady a aktivity a bude v průběhu roku a dalších let aktualizována.

Na společném disku T:/ jsou postupně ukládány příklady dobré praxe – záznamy z hodin, které byly výrazně zaměřeny na prevenci v oblasti on-line bezpečí.

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM Základní školy Zlaté Hory

TERMÍN	ROČNÍK	TYP PROGRAMU, AKTIVITY	ZODPOVÍDÁ
ZÁŘÍ	1.	Slavnostní pasování prvňáčků - první seznámení se školou (bezpečné prostředí pro naše nejmenší)	TU, vychovatelky ŠD
ZÁŘÍ	ST, 1. – 9.	Poznejme se navzájem	TU
ZÁŘÍ - PROSINEC	2., 3.	Plavecký výcvik	ŘŠ, TU
ZÁŘÍ – ČERVEN	1. – 9.	Pravidelné třídnické hodiny	TU
ZÁŘÍ – ČERVEN	1. – 5.	Aktivity pro třídy dle zakázky TU (průběžně dle potřeby TU a jejich tříd)	MP
ZÁŘÍ – ČERVEN	1. – 9.	Konzultace pro žáky dle jejich potřeby	MP, VP
ZÁŘÍ - ČERVEN	7. A	Intervenční program Madio, o. s. (termíny dle dohody)	ZŘŠ, ŠMP, TU
ŘÍJEN	6., 7.	Beseda projektu „E-bezpečí“	ZŘŠ, ŠMP, TU
ŘÍJEN	3.	„OČIMA NEVIDOMÉHO“ (beseda pro žáky)	ŠMP, TU, M. Randusová
ŘÍJEN – KVĚTEN	ST, 1. – 5.	Program na prevenci užívání návykových látek „NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT“	ŠMP, TU
ŘÍJEN – ČERVEN	1. – 4.	Třídní preventivní programy - „KAMARÁDI“, „FILIPPOVA DOBRODRUŽSTVÍ “	TU
LISTOPAD - KVĚTEN	ST, 1. – 9.	Třídní aktivity se zaměřením na bezpečný pohyb v KYBERPROSTORU	ŠMP, TU
LEDEN - KVĚTEN	3. - 5.	Bezpečně ON-LINE	ŠMP, TU
ÚNOR	9.	TRESTNÍ ODPOVĚDNOST (PČR Jeseník)	ŠMP
ÚNOR	5.	Školní kolo Helpík	TU
DUBEN	ST, 2., 6.	Beseda se členy Integrovaného záchranného systému	TU
DUBEN	5.	Školní kolo Helpíkova poháru	D. Strečková
DUBEN	1. – 9., ST	Celoškolní projektový den (Den Země)	všichni
DUBEN	4.	Dopravní akce pro žáky (cyklista), Česká Ves	TU, J. Lexová
KVĚTEN	5.	Krajské kolo Helpíkova poháru	TU
ČERVEN	ST, 1. - 9.	Společné trénování na Zlatou strunu, vzájemná podpora, společná setkávání ☺	TU
ČERVEN	9.	Slavnostní vyřazení žáků 9. ročníku	TU, vedení

CÍLOVÁ SKUPINA – PEDAGOGOVÉ

TERMÍN	TYP PROGRAMU, AKTIVITY	ZODPOVÍDÁ
ZÁŘÍ	I. informativní třídní schůzky	ŘŠ, TU
ZÁŘÍ	Vyhodnocení MPP 2018/19	ŠMP
ZÁŘÍ	Vytvoření MPP 2019/20	ŠMP
ZÁŘÍ	Zajištění besedy organizace „E-bezpečí“	ŠMP, TU 6., 7.
ZÁŘÍ - KVĚTEN	Spolupráce TU s MP na konkrétních zakázkách pro třídy (dle potřeby)	ŠMP, TU
ZÁŘÍ - ČERVEN	Pravidelné třídnické hodiny	TU
ŘÍJEN	Připomínkování, schválení vyhodnocení MPP 2018/19 a schválení MPP 2019/20	vedení školy, pedagogové
ŘÍJEN	Seznámení s celoročním plánem	ŘŠ
ŘÍJEN	Zajištění besedy s PČR - „Trestní zodpovědnost“	ŠMP
LISTOPAD	Aktualizace „Školního programu proti šikanování“, konzultace s pedagogy	ŠMP, pedagogové
LISTOPAD	Konzultační den	TU, vedení školy
LISTOPAD - KVĚTEN	Realizace programů „NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT“	ŠMP, TU I. stupně, ST
LEDEN	Vyhodnocení pololetí s třídními kolektivy	TU
LEDEN - KVĚTEN	Bezpečně ON-LINE	ŠMP, TU 3. – 5. ročník
ČERVEN	Vyhodnocení přínosu preventivních programů	TU, vedení školy, ŠMP
ČERVEN	Závěrečná zpráva o činnosti ŠMP	ŠMP
ČERVEN	Slavnostní rozloučení se žáky 9. ročníku	TU, vedení školy
CELOROČNĚ	DVPP související s prevencí RCH	vedení školy, pedagogové

CÍLOVÁ SKUPINA – RODIČE

MĚSÍC	TYP PROGRAMU, AKTIVITY	REALIZUJE
ZÁŘÍ	Třídní schůzky	vedení školy, TU, ŠMP
ZÁŘÍ	Informace o preventivních programech v jednotlivých třídách, zprostředkování informací o projektu E-Bezpečí, možnost využití webových stránek a poradny	rodiče, ŠMP, TU
LISTOPAD	Konzultační den	pedagogové, TU
LISTOPAD - KVĚTEN	Aktivní spolupráce na programech NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT (dle potřeby programu v jednotlivých ročnících)	TU, rodiče
DUBEN	Konzultační den	rodiče, TU, pedagogové
CELOROČNĚ	Včasné omlouvání absence dětí	rodiče
CELOROČNĚ	Individuální konzultace dle potřeby	rodiče, TU
CELOROČNĚ	Účast na jednáních vyvolaných TU, vedením školy	rodiče
CELOROČNĚ	Účast na dobrovolných školních akcích	SRPŠ, rodiče

5. 2. PREVENCE NESPECIFICKÁ

Prevence nespecifická je cílena především na žáky, ale účastní se jí také učitelé, rodiče a někteří občané našeho města. Odehrává se formou následujících aktivit:

TRADIČNÍ AKTIVITY ŠKOLY

- ✓ Olympiády, soutěže (práce s talentovanými žáky)
- ✓ Celoškolní projektové dny
- ✓ Doučování (práce s méně nadanými žáky)
- ✓ Práce s integrovanými žáky
- ✓ Práce s nadanými žáky
- ✓ Možnost pravidelné návštěvy školní knihovny - místo k popovídání
- ✓ Pasování prvňáčků na žáky školy
- ✓ Slavnostní vyřazování žáků 9. ročníku
- ✓ Mezipředmětové ročníkové projekty
- ✓ Aktivity pro vycházející žáky (výjezdy, exkurze, besedy) – volba povolání
- ✓ Sportovní akce (volejbalové turnaje, vybíjená, fotbal, OB, atletika,...)
- ✓ Pěvecké a recitační přehlídky
- ✓ Zlatá struna (dlouhodobá příprava v třídních kolektivech)
- ✓ Den otevřených dveří (policie, hasiči)

- ✓ Návštěva kulturních představení v Multifunkčním centru
- ✓ Výstava výtvarných prací v muzeu
- ✓ Aukce výtvarných děl žáků
- ✓ Podzimní slavnosti
- ✓ Maškarní karneval
- ✓ Sněhové stavby
- ✓ Školní výlety, exkurze, ...

MOŽNOSTI PRO MIMOŠKOLNÍ ČINNOST (KROUŽKY, SPOLKY, ORGANIZACE)

- ✓ Basketbal
- ✓ Florbal
- ✓ Hasičský
- ✓ Karate
- ✓ Letecko – modelářský
- ✓ Náboženství
- ✓ Rybářský
- ✓ Skaut
- ✓ Střelecký
- ✓ Šachy
- ✓ Taneční kroužek
- ✓ Valášek
- ✓ Volejbal

AKTIVITY SRPŠ ZLATÉ HORY

- ✓ Mikulášská nadílka, sněhové stavby, karneval, spoluúčast na akci Den dětí, ...
- ✓ Příspěvky na cestování, výlety, exkurze
- ✓ Podpora talentovaných žáků
- ✓ Podpora žáků ze sociálně slabých rodin

SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI ORGANIZACEMI

Dalším možným partnerem školy pro realizaci prevence nespecifické se stává občanské sdružení „SPOLEK AKTIVNÍCH ZLATOHORÁKŮ“, které připravuje a realizuje volnočasové aktivity pro všechny věkové skupiny občanů (a návštěvníků) Zlatých Hor. Velká část akcí je zaměřena právě na aktivity pro děti a jejich rodiče. Cíle sdružení, které korespondují s naším MPP (např. realizace volnočasových aktivit dětí a mládeže nebo rozvoj sociální inteligence, tolerance a posilování pozitivních mezilidských vztahů).

6. EVALUACE

Evaluace probíhá průběžně během celého školního roku (zaznamenávání aktivit, vyhodnocování dotazníků, práce ve třídách,...) a písemně je zpracována za I. a II. pololetí v rámci hodnotící pololetní a závěrečné zprávy o činnosti metodičky prevence. Na konci každého školního roku vzniká za přispění pedagogů závěrečná zpráva o plnění MPP. Tento dokument se stává východiskem pro tvorbu MPP na následující školní rok.

7. PŘÍLOHY

ŠKOLNÍ ŘÁD V RÁMCI PREVENCE UKLÁDÁ:

Je nepřipustné jakékoliv chování žáka, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného člověka, spolužáky, jiné osoby. Žákům je zakázáno nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy. Porušení tohoto ustanovení bude klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z něj vyvozeny patřičné sankce. Zjištěné a prokázané případy porušení nařízení budou postihovány podle platných "Pravidel hodnocení a klasifikace."

PŘÍLOHA 1 - POSTUP ŠKOLY PŘI PROBLÉMU ŽÁKA S NÁVYKOVÝMI LÁTKAMI

POSTUP ŠKOLY PŘI PROBLÉMU ŽÁKA S NÁVYKOVÝMI LÁTKAMI:

Individuální pohovor s žákem a na základě zjištěných skutečností:

- a) spolupráce s rodinou
- b) doporučení kontaktu s odborníkem
- c) uvědomění školského úřadu
- d) v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
- e) v akutním případě – žák je prokazatelně ovlivněn drogou, ředitel školy uvědomí a kontaktuje zdravotnické zařízení, v případě dealerství oznámení věci policii

SITUACE	VARIANTA	POSTUP ŠKOLY
U žáka byly nalezeny legální drogy.	Žák přinesl do školy nebo na školní akci cigarety, alkohol.	1. Odebrat látku 2. Informovat rodiče 3. Při opakování situace bude udělena důtka TU nebo ŘŠ
	Žák je přistižen při kouření nebo pití alkoholu v prostorách školy nebo na školní akci	1. Odebrat látku 2. Informovat rodiče 3. Udělit důtku ŘŠ nebo snížit známku z chování
	Situace s požitím návykové látky se opakuje	Snížit známku z chování
U žáka bylo zjištěno nedovolené vlastnictví nelegální drogy		“ZVÁŽIT” ohlašovací povinnost, vyšetřovat smí pouze policie -odebrat látku - 1. látku zničit za přítomnosti svědka, pokud neuvažujeme o dalším opatření 2. látku uložit, provést záznam - informovat rodiče - informovat orgány sociálně právní ochrany nebo policii - podle závažnosti situace udělit důtku TU, ŘŠ nebo snížit známku z chování
Na půdě školy je nalezen žák pod vlivem drog, alkoholu nebo trpí abstinenčními příznaky	Žák pouze svým chováním vzbudí podezření, že je pod vlivem drog (zorničky, ospalost, apatie)	1. Vyučující odvede žáka za třídním učitelem, výchovným poradcem nebo metodikem prevence, kteří s dítětem promluví 2. Při opakování situace, informujeme rodiče, v případě jejich nezájmu sociální odbor / myslíme si, že by se rodiče mělo informovat hned / 3. Jestliže můžeme prokázat, že žák má u sebe návykovou látku, udělíme důtku TU nebo ŘŠ
	Žák je prokazatelně opilý, či pod vlivem jiné drogy	1. Voláme zdravotnické zařízení 2. Kontaktujeme rodiče 3. V případě negativní reakce rodičů, informujeme sociální odbor 4. Informujeme policii 5. Doporučíme KC Jeseník 6. Podle výsledků šetření udělíme důtku TU, ŘŠ, snížíme známku z chování
Žák je přistižen při prodeji drog		1. Odebereme látku, uložíme a provedeme záznam 2. Pohovoříme se žákem 3. Kontaktujeme rodiče, sociální odbor a policii 4. Informujeme pedagogický sbor 5. Doporučíme KC Jeseník 6. Snížíme známku z chování

PŘÍLOHA 2 - KRIZOVÝ SCÉNÁŘ - POČÁTEČNÍ STÁDIUM ŠIKANY

„DEVÍTIKROKOVKA“

Jak postupovat při objevení problému (informací od rodičů, žáků, vlastním pozorováním):
nahlášení TU – ŠMP + VP – zvolí strategii řešení

1. krok: **Odhad závažnosti onemocnění** (informovat ŠMP a VP, popř. TU)

Velmi důležité je určit, jestli daný problém vyřeším (je to moje?) anebo jestli už problematika patří odborníkům (počáteční stádium, pokročilé stádium, neobvyklá forma šikanování - lynč)

4 kritéria:

1. způsob chování a vypovídání obětí a svědků, je to moje pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním (viz. Tabulka)
2. závažnost a četnost agresivních projevů
3. čas – jak dlouho šikanování trvá
4. počet agresorů a obětí

Oznámení vedení školy, nastin řešení a vymezení rolí (kdo, co bude dělat – jednotný postup)

2. krok: **Rozhovor s informátory a obětí** (provádí ŠMP + VP, popř. ŽSP)

a) **rozhovor s informátory** (rodič, kamarád, kolega – kdokoliv, kdo na problém upozorní)

- ✓ nereagovat obranně
- ✓ nezpochybňovat
- ✓ důležité je chránit zdroj a obsah informací!
- ✓ dostanu-li signál od kohokoli – začnu třídu pozorovat (přímé varovné signály – ověřování informací)
- ✓ důležitá je empatie – nedávat rady, jen vnímat i jakoukoli „sci-fi“ výpověď ověřit
- ✓ po odchodu informátora si vše zapsat

b) **rozhovor s obětí**

(rozhovor musí být proveden tak, aby o něm ostatní nevěděli – možná pomsta agresorů)

- ✓ nereagovat obranně
- ✓ nezpochybňovat
- ✓ otevřenost
- ✓ důležitá je empatie – nedávat rady, jen vnímat i jakoukoli „sci-fi“ výpověď ověřit
- ✓ neslibovat něco, co nemůžu splnit
- ✓ důležité vše zapsat pro další potřebu

3. krok: **Nalezení vhodných svědků** (provádí ŠMP + VP, popř. ŽSP)

- ✓ spolupráce s informátory a oběťmi – vytipování svědků
- ✓ důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětí (sympatie x nesympatie oběti)
- ✓ ! Nevybíráme si podle svých sympatií a podle jejich chování
- ✓ výslech svědků nejlépe mezi čtyřma očima (např. po vyučování, požádat o odnesení pomůcek do kabinetu), aby ostatní nevěděli (ochrana oběti)

4. krok: Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky

- ✓ rozhovory individuálně!
- ✓ nesmí se konfrontovat oběti s agresorem, ani jejich zákonní zástupci- přecházení konfliktu! – viz trojrozměrný pohled – šikana jako závislost
- ✓ konfrontace svědků (ale i tak max. 2 spolu) - pouze při protichůdných informacích

5. krok: Ochrana oběti

- ✓ zvýšená pozornost ve školním klimatu (třídním)
- ✓ zpřísnit dozory (ošetřit pohyb dětí na záchodech, cestě do školy) a časté nahlížení do třídy o přestávce (nenápadně)
- ✓ po dobu šetření je možné se souhlasem vedení nechat oběť doma
- ✓ doporučit rodičům psychologa PPP či jinou instituci
- ✓ Pedagogicko-psychologická poradna Jeseník
- ✓ praktický lékař

6. krok: Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

- ✓ vnější obraz šikanování! (popis nemocného čili patologického chování)
- ✓ nutnost poskládané mozaiky informací, (důkazy, musím mít jistotu o tom, co se ve třídě děje - vztahy)
- ✓ konfrontace A – A (při rozporuplnosti informací – opět max. 2)

Dvě linie – rozdělení řešení:

7. krok: Linie A(gresora) – výchovná komise

- ✓ za účasti vedení školy + metodik prevence + výchovný poradce + třídní učitel + rodič
- ✓ seznámení s problémem (postihy agresorů – odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, čl. 5 – výchovná opatření)

Nástin struktury výchovné komise

- Úvod, přivítání – vedení školy
- Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)
- Jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – vedení školy
- Vyjádření zákonných zástupců

- Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola – vedení školy
- Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - TU
- Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila) - TU
- Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou - vedení školy
- Pozn. zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.
- Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli) podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.

8. krok: Linie O(běti) – rozhovor se zákonnými zástupci obětí (TU, ŠMP, VP popř. vedení školy)

- ✓ jiný den než výchovná komise, individuální setkání
- ✓ sdělení zákonným zástupcům, co jsme v dané věci zjistili (závěry zjištění, domluva na dalších opatřeních)
- ✓ časový horizont pro sledování situace (14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima)
- ✓ spolupráce (ochrana oběti)
- ✓ Kontakt na instituce / odborník:
Pedagogicko-psychologická poradna Jeseník
Praktický lékař

9. krok: Práce s celou třídou

- ✓ uzavření celé záležitosti vedením školy ve třídě (VP, ŠMP, TU)
- ✓ nastavení pravidel – charta třídy (nutno dodržovat všichni!) TU + ŠMP a informování pedagogického sboru
- ✓ ozdravení třídy – dlouhodobý proces
- ✓ třídu neustále sledovat
- ✓ při nezastavení problematiky šikanování kontaktovat ŠMP, VP, přivolání pomoci – instituce zabývající se touto problematikou

PRÁCE SE TŘÍDOU

Informace (informátor, kdokoliv kdo na problém upozorní). Struktura pásma k mapování vztahů ve třídním kolektivu (diag. program Mgr. Ježková), popř. je možné zvolit jiný druh programu pro práci se třídou např. vrstevnický program Nory Martincové – Rychnov na Kněžnou). Odhad závažnosti onemocnění – zvážit stádia (počáteční, pokročilé, neobvyklá forma šikany)

- ✓ **Techniky mapující klima ve třídě** (ŠMP, VP) - výběr technik např. jména, přezdívky, had, místa si vymění, ruce, loď, tiché řady, míček apod.
- ✓ **sociometrie** (ŠMP, VP) - zvláštní místnost - individuální práce se žáky
- ✓ **práce se třídou** (ŠMP, VP, ŠSP) za účasti TU - pojmenování problému ve třídním klimatu
- ✓ vypracování závěrečné zprávy (ŠMP, VP) – důvěrná, popis I., II., III. části pásma k mapování vztahů, závěr, doporučení, rizika, odkaz na metodický pokyn MŠMT ČR čj.: 28275/2000-22
- ✓ Informace a diskuze TU, ŠMP, VP, VŠ (popis dění ve třídě, kroky k řešení, role pedagoga)
- ✓ Kulatý stůl (ŠMP, VP, VŠ) schůzka s pedagogy, kteří ve třídě učí – seznámení s problematikou, pedagogický sbor
- ✓ **Schůzka s rodiči** (VŠ – písemná forma) - „mimořádná“, účast TU, VP, ŠMP, VŠ (dle závažnosti, zkušeností)
 - seznámení se problémem (obecně) ne jmenovitě!
 - pokud má zákonný zástupce zájem, vždy individuálně se zákonným zástupcem o jejich dítěti
- ✓ **Výchovná komise** viz krizový scénář u počátečního stádia

Spolupráce se specializovanými zařízeními

- ✓ Pedagogicko-psychologická poradna Jeseník
- ✓ Madio o. s.
- ✓ Diagnostické ústavy

Práce se třídou

- ✓ bezpečné klima, kamarádské vztahy
- ✓ charta třídy - nastavení pravidel (spolupráce učitel + žáci)
- ✓ třídnické hodiny
- ✓ OSV aktivity
- ✓ výlety, víkendové akce
- ✓ adaptační pobyty
- ✓ odpolední výlety se třídou po okolí ZH (organizují sami žáci) atd.

PŘÍLOHA 3 - KRIZOVÝ SCÉNÁŘ - POKROČILÉ STÁDIUM ŠIKANY

1. Odhad závažnosti onemocnění

- ✓ chování, spolupráce, vztahy, celková atmosféra („dusná atmosféra“, strach, napětí, nesvoboda; souhlas s jednáním a normami agresorů, obviňování oběti, bagatelizace nebo popírání násilí, nespolečné svědků, popírání, odmítání vypovídat ze strachu z následků, ustrašenost oběti – popírání násilí, sebeobviňování)
- ✓ závažnost a četnost agresivních projevů (brutální projevy výsledkem delšího vývoje šikany, i psychické formy)
- ✓ doba, po kterou šikany probíhá (z výpovědí – déle než tři měsíce – rozvinutější forma)
- ✓ počet obětí a agresorů (větší počet agresorů i obětí – náznak nastolení destruktivních skupinových norem)

Při odhadu závažnějších forem a stadia šikany je **závažný krizový plán**, který upravuje:

- ✓ způsob ochrany oběti
- ✓ povinnosti pedagogických pracovníků a jejich jednotný postup
- ✓ žádost o vstup specializovaného servisního zařízení
- ✓ zajištění součinnosti – technické a organizační podmínky, příp. personální
- ✓ zajištění a koordinace informačních toků
- ✓ opatření – školní řád
- ✓ způsob další práce se třídou, s jednotlivými aktéry

2. Strategie vyšetřování

- ✓ zajištění bezpečí oběti, příp. informátora
- ✓ zvýšení pedagogického dozoru na rizikových místech, v rizikových situacích
- ✓ chránit a zabránit prozrazení informátora
- ✓ rozhovor s informátory, obětí – dokumentace poskytnutých prvotních údajů, důkazů
- ✓ kontaktování externího servisního zařízení – odborník na vyšetřování šikany, policie
- ✓ poskytnutí dosavadních dostupných informací, zajištění organizačních podmínek vyšetřování – místnost, součinnost

3. Závěry vyšetřování

- ✓ součinnost s dalšími subjekty
- ✓ zajištění ochrany oběti, resp. informátora (pravidelná setkání, telefonický kontakt, zajištění odborné péče, cílené sledování oběti, docházky, stanovení ochránců oběti)
- ✓ prokázání a usvědčení agresorů, přiznání
- ✓ jednání výchovné komise (viz scénář zasedání výchovné komise) - realizace opatření
- ✓ oznámení o potrestání agresorů před celou třídou – vyjádření stanoviska a postoje školy
- ✓ léčba skupiny - intervenční program ve spolupráci s odborníky

PŘÍLOHA 4 - KRIZOVÝ SCÉNÁŘ - NESTANDARDNÍ ŠIKANA

Nestandardní šikana = výbuch skupinového násilí („lynč“)

1. Překonání šoku pedagoga

- ✓ zvládnutí vlastního šoku (emoce a jednání), zastavit skupinové násilí
- ✓ poskytnout oběti nejnnutnější pomoc (láska, soucit, odvaha)
- ✓ přivolat pomoc, žáci nesmí zůstat bez dozoru

2. Bezprostřední záchrana oběti

- ✓ nenechávat oběť bez dohledu dospělého, nenechávat oběť o samotě

3. Zvláštní organizační opatření (strategie se týká všech žáků ve třídě)

- ✓ provedení individuálních rozhovorů se všemi přítomnými žáky – organizačně zabránit domlouvání
- ✓ okamžitý zásah ve spolupráci s kolegy

4. Rozhovor s informátory a oběťmi

- ✓ zalarmovat další pedagogy a domluvit se s nimi o spolupráci při vyšetřování (nenechat žáky ani chvíli bez dozoru)
- ✓ zabránit domluvě na křivé skupinové výpovědi
- ✓ pokračovat v pomoci a podpoře oběti - vyhledat lékařskou pomoc, oznámit rodičům
- ✓ ohlásit celou věc policii

5. Nalezení vhodných svědků, rozhovory se svědky - přesné zmapování situace:

- ✓ Co se stalo? Co tomu předcházelo?
- ✓ Co kdo dělal? Jak to dělal?
- ✓ Co dělali ti, co nic nedělali?
- ✓ Co jsi dělal/a ty?
- ✓ Komu se co stalo?
- ✓ Rozhovor s agresory

Zásady rozhovoru:

- ✓ nekonfrontovat oběť s agresorem
- ✓ zabránit domluvě pachatelů
- ✓ zabránit zinscenování křivé výpovědi
- ✓ využít momentu překvapení – rychlost, důslednost, jednotnost
- ✓ nechat rozhovory s agresory nakonec
- ✓ dokončit vyšetřování tentýž den

PŘÍLOHA 5 - PŘEHLED PREVENTIVNÍCH PROGRAMŮ V JEDNOTLIVÝCH ROČNÍCÍCH

Nosná témata prevence rizikového chování v jednotlivých ročnících. Kromě těchto aktivit probíhá prevence v jednotlivých předmětech v rámci výukových plánů jednotlivých předmětů (ad tabulka str. 11 - 13)

ST	Normální je nekouřit	Beseda s nevidomými	Bezpečně ON-LINE	
I.	Normální je nekouřit	Kamarádi to nevzdávají		
II.	Normální je nekouřit	Filipova dobrodružství 1. díl	Integrovaný záchranný systém	
III.	Normální je nekouřit	Filipova dobrodružství 2. a 3. díl	Beseda s nevidomými	Bezpečně ON-LINE
IV.	Normální je nekouřit	Filipova dobrodružství 4. a 5. díl	Dopravní kurz - cyklista	Bezpečně ON-LINE
V.	Normální je nekouřit	Helpíkův pohár	Bezpečně ON-LINE	
VI.	Program „E-bezpečí“	Dopravní výchova	Integrovaný záchranný systém	
VII.	Volby	Program „E-bezpečí“		
VIII.	Právní zodpovědnost (PČR)	Kariérové poradenství VP		
IX.	Právní zodpovědnost (PČR)	Kariérové poradenství VP		

PŘÍLOHA 6 – PŘEHLED TÉMAT A AKTIVIT V RÁMCI PREVENCE ON-LINE BEZPEČÍ

	TÉMA	MOŽNOSTI, AKTIVITY, NÁPADY
1. a 2. ročník	Mapování situace (probíhá stále i v dalších ročnících)	<ul style="list-style-type: none"> - rozhovory, povídání o koníčcích, co dělají děti ve volném čase – jak se mohou děti bavit ve volném čase, jak to třeba bylo dříve, když nebyly telefony, PC – návrat k „retro hrám“ ☺ - pondělní povídání o víkendu (podpora aktivně stráveného času s rodinou, koníčky, výlety, sportování, kino, návštěvy, oslavy, co se komu povedlo – např. výsledek fotbalového zápasu „třídních fotbalistů“ apod. - oceňování, podpora sebevědomí, v čem jsem dobrý – mám svou cenu... - třídní aktivita – např. místa si vymění (mezi obyčejné pokyny zařadit i ty se zaměřením na telefon, PC, síť) - zástup, otázky ANO/NE – odpovídají na věty úkrokem vpravo/vlevo (např. „Mám rád zmrzlinu.“ „Hraju hry na telefonu“, ...)
3. - 5. ročník	Program „BEZPEČNĚ ON-LINE“ Přizpůsobit dané třídě, jejímu složení, úrovni pohybu na PC/telefonu... Možno vybírat a doplňovat aktivity dle naší kreativity a reakce dětí.	<ul style="list-style-type: none"> - aktivity např. dle zpracované metodiky BEZPEČNĚ ON/LINE (umístěno na T:/PREVENCE/KYBERPROSTOR) - ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ (čokoláda, sport, jídlo, telefon, ...) - DESATERO bezpečného pohybu na internetu – jednotlivé body rozpracovat podrobněji - tak, aby to děti bavilo (aktivity, hry, scénky, ...) - + a – internetu (Dobrý sluha, ale zlý pán) scénky po skupinách (Jak využívat PC/telefon škodlivě, jak využít ve svůj prospěch nebo čím nahradit) - KYBERŠIKANA, sociální síť... a co dělat, když... - seznamka „tváří v tvář“ nebo na síti - scénky, KYBERGROOMING - např. koláž postav se zakrytými obličejí, následná práce s nimi - jak reagujeme při komunikaci „tváří v tvář“ a jak „na síti“ (zaměřit pozornost na osobní komunikaci nebo na síť - dle znalosti situace ve třídě) - jak se zachovat, když... (osobní bezpečí) Výuka: INFORMATIKA 5. ročník - BEZPEČNĚ HESLO (bezpečný počet a kombinace znaků, důvěrnost a nepřenositelnost hesla na jinou osobu) - AUTORSKÁ PRÁVA (např. stahování fotografií, hudebních nahrávek) - ZÁKAZ POŘIZOVÁNÍ A ŠÍŘENÍ ZÁZNAMŮ (fotky, videa, ...) bez souhlasu dotýčných osob (součást školního řádu, ŽK zadní strana, TH)

6. a 7. ročník	<p>E-Bezpečí</p> <p>V různých ročních prohlubování všech témat spojených s bezpečným užíváním internetu</p> <p>ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ, SOCIÁLNÍ SÍŤ, BEZPEČNÉ HESLO, KYBERŠIKANA, KYBERGROOMING, SEXTING, WEBCAMROLLING, HOAX, FAKE NEWS, NEBEZPEČNÉ VÝZVY</p>	<p>Výuka: RODINA, VZTAHY, KOUNIKACE</p> <ul style="list-style-type: none"> - v každém 6. ročníku zajištění besedy E-Bezpečí, přítomnost TU - následná práce se třídou – rozpracování probíraných témat dle toho, jak třída reagovala - komunikace - SOCIÁLNÍ SÍŤ - KYBERGROOMING - SEXTING, WEBCAMROLLING - rizikové sdílení intimních snímků, dopady, nebezpečí, trvalá digitální stopa, - vliv na zdraví člověka, jeho psychický stav, ovlivnění vztahů v rodině, s kamarády, ... - komu se svěřit, kde najít pomoc - INSTAGRAM/ TELLONYM (anonymní dotazy, zapojování do diskuze, zveřejňování odpovědí na profilu, odhalování informací)
8. a 9. ročník		<p>Výuka: MEDIÁLNÍ VÝCHOVA, SEXUÁLNÍ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - SEXTING - NEBEZPEČNÉ VÝZVY - HOAX, FAKE NEWS - PHISHING – podvodné e-maily, podezřelé přílohy, ...

PŘÍLOHA 7 - ZÁKONY, VYHLÁŠKY, METODICKÉ POKYNY

ZÁKONY

1. Zákon č. 561 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
2. Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů č. 563/2004, 562/2004 Sb., změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona
3. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění
4. Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
5. Zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, v platném znění
6. Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
7. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění
8. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění
9. Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, v platném znění
10. Zákon č. 257/200 Sb., o probační a mediační službě, v platném znění
11. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, v platném znění
12. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
13. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v platném znění
14. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění
15. Zákon 202/1990 Sb., o loteriích a podobných hrách
16. Zákon č. 2018/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

VYHLÁŠKY

1. Vyhláška 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
2. Vyhláška 197/2016, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů a některé další vyhlášky
3. Novela 412/2006 Vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005

METODICKÉ POKYNY

1. Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT – 21 149/2016)
2. Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21 291/2010-28 (včetně 22 příloh – nově příloha č. 21 hazardní hráčství, příloha č. 22 dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS)
3. Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14 423/99-22

4. Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postih záškoláctví, č. j. 10 194/2002-14
5. Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č. j. 25 884/2003-24
6. Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT č. j. 37 014/2005-25

SOUVISEJÍCÍ NORMY

1. Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách
2. Zákon o sociálně právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (změny – platné znění od 1. 1. 2015 – více o ohlašovací povinnosti školy)
3. Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb., platné znění od 1. 6. 2015

STRATEGICKÉ DOKUMENTY

1. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018
2. Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 – 2018 č. j. 431/10
3. Strategie prevence kriminality na léta 2016 - 2020
4. Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2015 – 2018
5. Krajský plán primární prevence na léta 2015 - 2018